

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**Матеріали Всеукраїнської
науково-методичної конференції
(10 - 12 квітня 2019 року, м. Одеса)**

У збірнику опубліковано матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 10 - 12 квітня 2019 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти»

Редакційна колегія:

Сгоров Б.В.	- ректор Одеської національної академії харчових технологій, д. т. н., професор (голова редакційної колегії)
Тришин Ф.А.	- проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к. т. н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Мардар М.Р.	- проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, д. т. н., професор
Кананихіна О.М.	- проректор з науково-педагогічної та виховної роботи, соціальних питань, оздоровлення і спорту, к. т. н., доцент
Мураховський В.Г.	- директор Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти, к. ф.-м. н., доцент
Волков В.Е.	- д. т. н., професор кафедри Вищої та прикладної математики
Корнієнко Ю.К.	- директор центру дистанційної освіти, к. ф.-м. н., доцент
Радіонова О.В.	- к. т. н., доцент кафедри Технології вина та енології
Купріна Н.М.	- декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к. е. н., доцент
Хобін В.А.	- директор Навчально-наукового центру інформаційних технологій, д. т. н., професор
Сярова А.С.	методист Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти

Оргкомітет Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

Семиступінчастий процес передбачає: уточнення термінів, визначення проблеми, мозкового штурму, структурування та гіпотези, цілей навчання, незалежного вивчення та синтезу. Це визначення того, що вони вже знають, що вони повинні знати, і як та де отримати доступ до нової інформації, яка може призвести до вирішення проблеми.

Роль викладача полягає в тому, щоб сприяти навчанню, підтримуючи, направляючи та контролюючи процес навчання. Наставник має на меті побудувати впевненість студентів у вирішенні проблем, а також розширити своє розуміння. Цей процес базується на конструктивізмі.

PBL являє собою зміну парадигми від традиційної філософії викладання та навчання, яка частіше базується на лекціях. Ця структура та модель викладання, значно різниця від традиційних навчальних занять у аудиторії або лекцій і часто вимагає більше часу та ресурсів для підготовки до навчання.

Головні характеристики PBL:

1. Зустріч студентів з проблемами, що стимулюють студентів ставити запитання. Відповідаючи на запитання, отримуються нові знання.
2. Краща інтеграція знань та розуміння в практичний контекст.
3. Зустріч з професійними проблемами.
4. Робота в малих групах: присутній соціальний контроль, а також стимулюється прогрес в роботі.
5. Покращуються навички соціалізації.

Особисте спостереження показує, що навчання в командах за допомогою процесу вирішення проблеми (PBL) - засіб навчання, що змушує студентів вчитися долати труднощі, з ним вони бачать прямий зв'язок між навчанням і життям. Ця форма вивчення використовує реальні проблеми, які можуть вирішуватись на основі отриманих теоретичних знань.

Така діяльність впливає, перш за все, на пізнавальну сферу особистості: формуються стійкі пізнавальні інтереси і мотиви навчальної діяльності, виробляється пізнавальне ставлення до навчального матеріалу.

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ЯК ВАЖЛИВОГО РЕСУРСУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

О.М. Цимбалюк

**Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти,
м. Рівне, Україна**

Постановка проблеми. Демократизація всіх сторін суспільства, активізація людського чинника в управлінні, вимагають іншого розуміння суті і структури тих видів діяльності, які мають справу з людьми. Практична значущість комунікації зросла, оскільки в наш час категорія управління людьми

розуміється ширше і позбавляється від авторитарності, маніпуляції, ідеологічного впливу та інших ознак системи минулого. Кожний акт комунікації реалізує потреби людини у взаємодії з іншими, підтриманні соціальних зв'язків, обміну інформацією, визнанні, схваленні або несхваленні поведінки. У процесі комунікативної діяльності відбувається координація дій однієї людини з іншими індивідами, координація комунікативних можливостей і зусиль учасників навчально-виховного процесу тощо. Тому власне комунікація, як комунікативної діяльності учителя між людьми у структурі професійної діяльності учителів загальноосвітньої школи, посідає чинне місце в історії вітчизняної педагогіки і викликає до себе підвищений інтерес з боку дослідників [1, 2, 3].

Нова орієнтація суспільства зумовлює нові підходи до розуміння педагогічно-комунікативної діяльності учителя, яка трактується в широкому сенсі як феномен культури. Варто тлумачити педагогічну комунікативну діяльність вчителя однією з найважливіших, універсальних сфер «самості» особистості, у якій відбуваються процеси саморозвитку: самоперевірки, самореалізації, самоорганізації особистості.

Аналіз досліджень і публікацій. Комунікативній діяльності учителя надається значна увага у дослідженнях з педагогіки та педагогічної психології. Праці В. Кан-Каліка, Н. Кузьміної, О. Леонтьєва, А. Леонтьєва й ін. спрямовані на виявлення комунікативних умінь учителя загальноосвітньої школи. Особливо наголошується вагомість методів активної взаємодії, за допомогою яких учитель опановує прийомами професійної комунікативної діяльності, формується товариськість (Ю. Ємельянов, Г. Ковальов, Н. Родіонова й ін.). Деякі автори вивчають проблему взаєморозуміння між учителя загальноосвітніх шкіл й учнями (А. Бодальов, В. Горшкова, С. Кондратьєв, Н. Щуркова та ін.). Вони наголошують на тому, що контакт можливий лише в умовах повного взаєморозуміння між суб'єктами комунікативної діяльності учителя.

Мета доповіді - проаналізувати взаємозв'язок педагогічної комунікативної діяльності учителя і саморозвитку особистості учителя загальноосвітньої школи як фактора ефективності національно-патріотичного виховання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Педагогічно-комунікативну діяльність слід тлумачити як суб'єкт-суб'єктну взаємодію, що дає змогу учневі розвиватися як суб'єкту, а вчителю загальноосвітньої школи - зберегти й помножити суб'єктні (особистісні) набутки своєї особистості й творчий рівень професійної діяльності. Педагогічна комунікація є «самоутворюючою діалогічною одиницею між педагогом і тим, хто навчається, ядром їхньої дводомінантної діяльності» [1]. Воно створюється й безпосередньо розвивається в постійному русі, перетинанні, зіткненні думок, суджень, дій, позицій учасників педагогічного процесу, сприяє певному професійному саморозвитку. Більшість науковців особливу увагу звертають на характер

взаємин суб'єктів, процес взаємодії яких розглядається через спілкування, вважаючи його поліфункціональним явищем, що є засобом, умовою й фактором професійного саморозвитку [2].

Отже, проблема розвитку професійної комунікативної діяльності вчителя є предметом вивчення багатьох наук. Актуальність піднятої проблеми зумовлена логікою перебігу суспільних процесів, які відбуваються в Україні. Узагальнюючи тенденції, які є превалюючими в сучасних умовах, можна визначити, що, по-перше, ускладнення міжособистісних стосунків учасників педагогічного процесу загальноосвітньої школи, висувають нові вимоги до професійної діяльності учителів; по-друге, посилення гуманістичних тенденцій у розвитку сучасної освіти передбачає переорієнтацію вітчизняної педагогіки на культурологічні засади; по-третє, становлення нових соціально-економічних та політичних відносин в українському суспільстві зумовили необхідність нових вимог організації та реалізації навчання та виховання учнів загальноосвітньої школи [8].

Розвиток названих тенденцій відповідає основному напрямку сучасної освіти, сутність якого пов'язана з переходом від традиційних форм професійної підготовки до демократизації та гуманізації навчання і виховання. Вказана тенденція виражає поворот від суб'єкт-об'єктивної парадигми у трактуванні професійної діяльності учителя до гуманістичної, діалогічної, суб'єкт-суб'єктної комунікативно-особистісної парадигми.

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі.

Таким чином, підсумовуючи вищенаведене маємо змогу стверджувати:

1. Комунікативність вчителя як фактор ефективності національно-патріотичного виховання формується під впливом багатьох чинників, серед яких переважають професійно-особистісні (сукупність професійних і особистісних якостей, яка утворюється внаслідок трансформації професійно важливих знань, вимог і вмінь в особистісно значущі для вчителя та виявляється у більш ефективній педагогічній діяльності, посиленні впливу на особистість учня).

2. До універсальних комунікативних якостей особистості вчителя, що мають пріоритетне значення і для здійснення організації національно-патріотичного виховання належать: а) рівень ціннісного ставлення до професійно-педагогічної комунікації, який характеризується відображенням у свідомості особистості позитивної значущості комунікативних знань, уявлень, переконань, емоцій, ціннісних орієнтацій, дій людини, що забезпечується осмисленням здобутого в комунікативній діяльності особистісного досвіду; б) комунікативна спрямованість, яка визначає комунікативну діяльність, перспективу цілеспрямованого розвитку комунікативної діяльності; в) психологічна підготовленість, яка передбачає наявність у вчителя певних властивостей, що сприяють ефективному вивченню і впливу на внутрішній світ учнів, оптимальному управлінню учнівськими колективами; г) доброзичливість, інтерес до роботи з дітьми, без чого неможливі успіхи у навчально-виховній

роботі вчителя, його задоволення від роботи; д) толерантність (лат. *tolerans* - терплячий), тобто терпимість до інших, розуміння, що всі люди індивідуальні і неповторні, що кожен має право на власну точку зору; визнання значущості особистості учня; є) емпатійність (лат. *empathia* - співпереживання) - вміння бачити свою спорідненість з учнем, тактовно виразити себе і своє ставлення до нього, здатність порозумітися з ним.

Вище наведені механізми складають перспективи подальших розвідок у напрямі досліджень професійно-комунікативної педагогічної діяльності вчителя як фактора ефективності національно-патріотичного виховання.

Література

1. Коць М. Комунікативна компетентність як складова професіоналізму майбутнього педагога // Практична психологія та соціальна робота. 2007. Вип. 1. С. 52-55.

2. Каптерев П.Ф. Избранные педагогические сочинения. М.: Педагогика, 1982. 121 с.

3. Корніяк О.М. Педагогічна діяльність і культура педагогічного спілкування // Практична психологія та соціальна робота. 2003. вип. 1. С. 38-43.

4. Лесгафт П.Ф. Семейное воспитание ребенка и его значение. М.: Педагогика, 1991. 176 с.

5. Шалатова О.А., Василенко Г.В. Развитие профессиональной компетентности педагогических работников в условиях непрерывной освіти. Харків: Управління освіти Київської районної ради, 2009. 19 с.

ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Н.В. Хоренжий, А.П. Лапінська, О.С. Волошенко

Проблема забезпечення якості освіти у вищій школі в умовах жорсткої конкурентної боротьби на міжнародному ринку освітніх послуг набуває щодня все більшого значення. Згідно Закону України «Про освіту» № 2145-VIII (05.09.2017 р.) під якістю вищої освіти розуміють відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

Якість освітнього процесу у вищій школі складається із наступних компонентів: якість методичного комплексу навчальних дисциплін навчальних дисциплін; якість освітніх технологій викладання; якість підготовки випускників, що вступають до закладу вищої освіти; якість засобів навчання; якість освітньої діагностики; якість (компетенція) викладачів, тощо.

Горшеніна М. [1] вважає, що усі ці складові спрямовані на формування особистості фахівця й інтерпретуються як елементи системи, що забезпечують відстрочений у часі результат - якість професійної підготовки компетентних фахівців.

Психологічна культура як основа соціально-професійного і культурного становлення особистості студента	
А.В. Черкаський	139
Як провести ефективне практичне заняття?	
Н.В. Ліщенко	141
Екологізація освіти як засіб формування екологічної культури	
О.Л. Гаркович, І.В. Коваленко, І.О. Кузнецова, Р.І. Шевченко	142
Організаційна динамічність навчального процесу	
С.В. Сахарова, Т.М. Барабаш, І.С. Бобрікова, Б.О. Рибалов	144
Планування підготовки студентів - регбістів	
Н.Г. Лаговська	147
Індикатори системи внутрішнього забезпечення якості освіти: досвід Хортицької національної академії	
Л.В. Анісімова, І.Ю. Антоненко, А.Г. Олененко	148
Основні принципи формування внутрішньої системи забезпечення якості у закладі вищої медичної освіти	
С.В. Гордійчук	152
Виробнича практика - один із засобів забезпечення якості вищої освіти	
Ю.І. Дем'яненко	154
Забезпечення інноваційного комплексного міжкафедрального дипломного проектування шляхом впровадження елементів гуманізації	
К.В. Резнік, Г.С. Паламарчук, Н.О. Перетяка	155
Про практичний досвід освітнього співробітництва між ОНАХТ і Коледжем промислової автоматики та інформаційних технологій	
Т.П. Андріяш, С.В. Васильєв	158
Особливості проблемно-орієнтованого навчання студентів	
Н.Ю. Соколова, К.В. Аветисян, К.В. Хвостенко, Л.О. Мар'янова	160
Розвиток професійно-комунікативної педагогічної діяльності вчителя як важливого ресурсу забезпечення якості роботи закладу освіти	
О.М. Цимбалюк	161
Педагогічний контроль	
Н.В. Хоренжий, А.П. Лапінська, О.С. Волошенко	164
Методологічні основи формування якостей сучасного викладача в ОНАХТ	
А.К. Кац, Г.М. Станкевич	166
Заохочення молоді до технічної творчості - складова успішної підготовки інженерних кадрів	
Г.А. Гончарук, А.П. Ліпін, О.В. Опришко, І.М. Шипко	168
Системне формування моделі конкурентоспроможного випускника для харчової та зернопереробної галузей	
О.І. Гапонюк, Г.А. Гончарук, О.В. Алексашин, І.М. Шипко	170
Зміни в сучасній освіті	
С.Ю. Вігуржинська, В.І. Колесник	172
Особливості конструювання тестових завдань	
І.Р. Біленька, Н.А. Лазаренко, Я.А. Голінська	175